

DATE NOI DESPRE « EPISODUL POLONEZ » ÎN REVOLUȚIA MUNTEANĂ DIN 1848

DIMITRIE GH. IONESCU

În cursul anului 1848, mișcarea din Moldova și revoluția din Țara Românească s-au bucurat, în mod efectiv, de sprijinul politic și diplomatic al emigrației polone¹. Despre un ajutor armat, în împrejurările de atunci, nu a putut fi vorba, deoarece conducerea oficială a emigrației polone era de părere că «dacă o țară nu se poate ridica prin puterea sa lăuntrică, o mină de oameni, aduși din afară, n-o vor pune pe picioare»².

Masele populare poloneze însă, înțelegând mai bine sarcina istorică de a-și creea, prin luptă, un stat național, eliberându-se de stăpînirile străine, dar și de jugul feudalilor locali, au organizat ajutoare militare pentru diferite fronturi ale revoluțiilor burghezo-democrate din 1848. O inițiativă de acest fel s-a orientat în toamna anului 1848 spre Țara Românească. Este vorba de un detașament de revoluționari poloni, proveniți din armata țaristă, care încearcă să lupte în părțile Buzăului și ale Rîmniceului Sărat, sfîrșind în chip tragic în ultimele zile ale lunii septembrie 1848, pe valea Slănicului³.

Știri neîndoielnice confirmă sosirea unui grup de 113 polonezi în zona depre-siunilor intracolinare subcarpatice, stabilindu-și sediul la mănăstirea Vintilă Vodă de pe Slănic, cu puțin înainte de a fi fost lichidată revoluția din Muntenia.

De pildă, raportul ocîrmuirii de Buzău, din 12. X. 1848, către Departamentul dinlăuntru, în care se folosește o corespondență primită din Moldova prin Slam-Rîmnice⁴, spune foarte explicit: «La 4 ale trecutului septembrie⁵,

¹ P. P. PANAITESCU, *Emigrația polonă și revoluția română de la 1848. Studii și documente*, București, 1929 și T. HOLBAN, *Emigrația polonă în anii 1831—1948 și influența ei asupra mișcărilor de independență ale Românilor în „Revista Istorică“, XX, 10—12, p. 325—344.*

² Raportul agentului polon Butkiewicz, din 15.VI.1848, în *op. cit.*, p. 42.

³ Faptul a fost consemnat prima oară în amintirile prof. I. D. Petrescu, publicate mult mai tîrziu, întîi în foiletonul ziarului «Binele Public», Buc., aug.-nov., 1879, și apoi într-o broșură aparte, intitulată *Buchetul, urmat de diverse cugetări alese*, Tîrgoviște, 1889, p. 51.

⁴ Jud. R. Sărat a purtat acest nume pînă în 1862 și avea reședința în Focșanii—Munteni, orașul R. Sărat era numai reședință de plasă (sub-ocîrmuire).

⁵ Nu tot atît de clar este raportul Departamentului către Căimăcămie din 11.X.1848, în care se dă «4 ale curgătoarei luni» (*Anul 1848 în Principatele Române. Acte și documente V, 1904, p. 104—105*).